Влада - Радам !

Голос України



Газета Верховної Ради України № 92 (842) ♦ Четвер, 19 травня 1994 року ♦ Ціна договірна

Вітаємо!

Олександр МОРОЗ — Голова Верховної Ради України нового скликання

На сесії Верховної Ради України

П'ятого дня роботи першої сесії українського парламенту депутати обирали Голову Верховної Ради. Реальні шанси мали тільки двоє претендентів з чотирьох — Василь Дурдинець і Олександр Мороз.

Підсумок таємного голосування залежав від того, як зорієнтуються народні депутати, які ще не визначились своїх політичних уподобаннях. Бо більшість свій вибір зробила. Зокрема, демократи вирішили підтримати «центриста» Дурдинця, а не його опонента Мороза, за якого віддавав голоси лівий блок.

Більшістю голосів Головою Верховної Ради України обрано Олександра Мороза. За нього віддав голоси 171 парламентарій з 322. 151 був проти. Його головний опонент одержав 103 голоси депутатів, проти проголосували 219.

Військо

ПОЖВАВЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

Міністр оборони їде до солдатів в окопи. Його перший заступник — безвиїзно у підрозділах на місцях.



Міністерство оборони вперше в історії молодого українського війська провадить його комплексну інспекцію. Як пояснив міністр оборони генерал армії Віталій Радецький, це зроблено з метою не лише підбити підсумки чергового навчального періоду у наших збройних силах, з'ясувати рівень їхньої боєздатності, а й відпрацювати на практиці деякі задумки, що мають увійти у нову програму розбудови українських збройних сил на період до 2010 року.

Насамперед Міноборони націлило свої погляди на частини і з'єднання, що дислоковані поблизу кордонів нашої держави і фактично є її збройним щитом. Вищі військові чини «промацують» 38-й армійський корпус, розташований у Західній Україні. Нещодавно міністр В.Радецький особисто побував у Чернівецькому гарнізоні. Майже тиждень безвиїзно перевіряє корпус група генералів й офіцерів на чолі з першим заступником міністра генерал-полковником Іваном Біжаном. А днями чи не на єдиному гірському полігоні українського війська, розташованому в Карпатах, знову з перевіркою побував міністр оборони.

У нього була нагода побачити на власні очі тактичну, вогневу, фізичну виучку мотострілецької роти, підсиленої танками, артилерією, вертольотами у «бою» в гірській місцевості. До честі Радецького, він не обмежився споглядананням з традиційної «вишки», як робили це десятки його попередників, а особисто подався у наповнені гулом навчального бою окопи, поспілкувався безпосередньо з солдатами й офіцерами, подав кілька раптових команд на поразку «противника». І таким чином має власну, а не піднесену кимось підрожевлену оцінку боєздатності окремих підрозділів.

Поки що від побаченого й почутого як на цьому полігоні, так і на інших, обличчя міністра оборони не просвітліло... Чому? Про це читайте у суботньому номері газети матеріал наших спеціальних кореспондентів Анатолія Беня та Олександра Клименка (фото).

Сьогодні в номері:

ВИСТУПИ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Продиктовано в номер

«Агро-94» — майже дивина!

17 травня в селі Чубинському Бориспільського району на Київщині розпочала роботу багатогалузева сільськогосподарська виставка-ярмарок «Агро-94». На ній представлена продукція 90 сільськогосподарських підприємств, майже 70 заводів, які виробляють сільськогосподарську техніку, та 25 зарубіжних фірм з 23 країн світу.

Відкриваючи виставку, Президент України Леонід Кравчук висловив сподівання, що вона «відіграє важливу роль у розвитку агропромислового комплексу України». На думку радника Президента з аграрних питань Леоніда Козаченка, організація «Агро-94» відповідає міжнародним стандартам, що за наших реалій є приємною несподіванкою і може реально впливати на формування загальноєвропейського ринку. Виставка триватиме до 24 травня.

Монополізму — зась!

24—26 травня у Києві відбудеться нарада керівників антимонопольних органів країн—учасниць СНД, держав Балтії, а також Польщі, Болгарії, Чехії, Словаччини, Угорщини.

На зустрічі обговорюватимуть питання розвитку співробітництва країн—учасниць наради у сфері попередження, обмеження і припинення монополістичної діяльності та недобросовісної конкуренції, створення умов для ефективного функціонування товарних ринків і захисту прав споживачів. У плані роботи також засідання Міждержавної ради з антимонопольної політики, яка діє згідно з «Договором про здійснення погодженої антимонопольної політики» країн СНД, підписаного в Ашгабаті у грудні 1993 року.

За дитсадок платіть по-новому

З 1 травня 1994 року розмір плати батьків за одне відвідування дитиною дитячого дошкільного виховного закладу (групи) визначається один раз на рік засновником цього закладу з урахуванням матеріального стану сім'ї, але не вище 70 відсотків вартості харчування дитини на день. За утримання одного вихованця інтернатного закладу, спеціальної школи та спеціального професійного училища для дітей і підлітків, які потребують особливих умов виховання, з батьків щомісяця справляється плата у розмірі 20 відсотків доходу, що припадає на одного члена сім'ї. Від плати, зазначеної в цьому пункті, звільняються батьки, у сім'ях яких середньомісячний сукупний доход на кожного члена за попередній квартал не перевищував трикратного розміру мінімальної заробітної плати за цей період.

Такі зміни вніс уряд України до постанови Кабінету міністрів України від 23 березня 1992 р. № 143 «Про невідкладні питання діяльності дитячих навчально- виховних закладів».

На нові аеродроми?

Україна висловила готовність передати Росії націоналізовані стратегічні бомбардувальники, але за великі гроші. Як вважають у Міністерстві оборони РФ, нині у розпорядженні нашої держави є 42 важких бомбардувальники, тоді як російські ВПС мають 77 таких машин. Введення у бойовий стрій нових літаків у російській армії утруднене через припинення фінансування їх серійного виробництва, тому, згідно з планами МО РФ, це з'єднання залишиться без змін аж до 2000 року. «Якщо Україна не погодиться з нашими умовами, то літаки залишаться на її території», — заявив представник МО РФ. Про це повідомило інформаційне агентство ІТАР-ТАРС.

Останнє слово — за кредиторами

На переговорах із зарубіжними кредиторами (у першу чергу «Паризьким клубом») Росія наполягатиме на виплаті лише 40 відсотків від суми по обслуговуванню у 1994 році її загального зовнішнього боргу у розмірі 80 мільярдів доларів. Така позиція викликана реальними фінансовими можливостями країни. Про це заявив високопоставлений представник російського уряду. У минулому «Паризький клуб» двічі йшов назустріч Росії, враховуючи складний характер ринкових реформ, і той факт, що розмір щорічних виплат по обслуговуванню російського зовнішнього боргу перевищив відповідні суми, які виплачував своїм зарубіжним кредиторам колишній СРСР. У Москві оголошено також про припинення практики видачі державних гарантій західним кредиторам, які фінансують спільні проекти у Росії: немає коштів.

31 травня останній день передплати на «ГУ» на II півріччя! Передплатна ціна на 6 місяців — 108 тисяч крб. Індекс українського видання — 60955, російського — 60997.

Парламентська хроніка

Взялися за діло!

— так говорили і пожвавлені журналісти, і самі депутати, коли парламентарії приступили до виборів Голови Верховної Ради

Засідання 17 травня

Як ми вже повідомляли, було висунуто дев'ять кандидатур. Це — Михайло Антонович Павловський, Василь Васильович Дурдинець, Олександр Олександрович Мороз, Володимир Олександрович Яворівський, Вячеслав Максимович Чорновіл, Олександр Миколайович Карпов, Юрій Казимирович Тима, Віталій Андрійович Масол та Катерина Тимофіївна Ващук.

Вирішили надавати слово кандидатам (півгодини на виступ і стільки на відповіді на запитання) за алфавітом. Це вийшло не тільки демократично, а й шляхетно: у такий спосіб висока трибуна першою надавалась єдиній у списку жінці Катерині Ващук.

... Під час перерви я звернувся до депутатів з одним і тим же запитанням: чи можуть вони, покладаючись на власне знання реалій та підводних течій, а також провидіння, уже тепер назвати того, кому «наречено» бути Головою Верховної Ради.

Іван Чиж:

— Можу. Але... почекаємо.

Катерина Ващук:

— Того найдостойнішого у «списку достойних», що я згадувала у виступі, нема. Де він? У залі...

Третій (не назвався):

— Врешті-решт зіткнуться двоє. Знаю обох.

Ось так. Дипломатично й загадково. Прогноз не вдався. Втім — хтозна. Адже попереду найцікавіше — обговорення кандидатур. Верховній Раді оцінювати їхні програми й вирішувати, кому ж довірити пост Голови...

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

* * *

Ранкове засідання 18 травня

Здається, приємним набутком нової Верховної Ради стає те, що вона прагне рішуче позбутися так званої розминки, щоб весь парламентський час витрачати тільки для конкретної, продуктивної роботи. У всякому разі, і сьогодні перший головуючий В.Дурдинець рішуче припинив спробу окремих депутатів перед початком пленарного засідання «окупувати» мікрофони. Василь Васильович повідомив народних обранців про реєстрації депутатської групи «Аграрники України», яка нараховує 37 чоловік, і депутатської групи «Центр» у складі 41 представника.

А далі продовжилися виступи претендентів на посаду Голови ВР України. Першим вийшов на трибуну представник УНА-УНСО Ю.Тима. Він одразу застеріг, що не тішить себе надією бути обраним керівником парламенту, але, як це не раз траплялося раніше, успішно використав трибуну для пропаганди свого політичного об'єднання.

Небагато затратили часу, на відміну від учорашніх претендентів, також В.Чорновіл, М.Павловський, В.Яворівський, які після коротких виступів зняли свої кандидатури.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У Центральній виборчій комісії по виборах Президента України

На черговому засіданні Центральної виборчої комісії по виборах Президента України, яке відбулося 17 травня ц.р. під головуванням І.Г.Ємця, розглянуто питання щодо реєстрації кандидатами у Президенти України на виборах 26 червня 1994 року Президента України Л.М.Кравчука і народного депутата України І.С.Плюща.

Як встановлено по протоколах, що надійшли до Центрвиборчкому, кандидатуру Л.М.Кравчука було висунуто 16 зборами виборців, що відбулися в населених пунктах, на підприємствах, в установах і організаціях. Його підтримали своїми підписами понад 323 тисячі громадян України у 26 виборчих округах.

Кандидатуру І.С.Плюща було висунуто 25 зборами виборців, проведеними в населених пунктах, на підприємствах, в установах і організаціях. На його підтримку зібрано більше 265 тисяч підписів виборців у 26 виборчих округах.

Центральна виборча комісія розглянула заяви зареєстрованих ініціативних груп виборців, підписні листи, протоколи про збирання підписів виборців на підтримку претендентів на кандидата в Президенти України, їх заяви про згоду балотуватися, програми та декларації про доходи за попередній рік. Встановлено, що висунення цих претендентів на кандидата в Президенти України та збирання підписів виборців на їх підтримку проведено з додержанням вимог виборчого закону.

Відповідно до статті 28 Закону про вибори Центральна виборча комісія прийняла рішення, якими зареєструвала кандидатами в Президенти України:

Кравчука Леоніда Макаровича, 1934 року народження, Президента України, працює і мешкає у місті Києві, позапартійного;

Плюща Івана Степановича, 1941 року народження, народного депутата України, працює і проживає у місті Києві, позапартійного.

У Центрвиборчкомі продовжується ретельне опрацювання документів, необхідних для реєстрації кандидатами в Президенти України інших претендентів. Ці матеріали розглядатимуться на наступних засіданнях комісії.

На засіданні Центральної виборчої комісії були присутні представники окремих міжнародних організацій, працівники засобів масової інформації.

«Організувати чи дезорганізувати вибори?»

Нотатки із зустрічі Івана Плюща з журналістами

Оцінка першого тижня роботи нової Верховної Ради України, колізії законодавства, хід президентської передвиборчої кампанії, а також виборів місцевих органів управління і самоврядування, взаємовідносини між гілками влади — ці та інші питання стали предметом обговорення під час зустрічі народного депутата України, Голови Верховної Ради України минулого скликання Івана ПЛЮЩА з журналістами.

— Безумовно, Верховна Рада України продемонструвала своє прагнення скоріше приступити до розгляду насущних проблем життя суспільства, щоб відкрити широку дорогу економічним реформам, — так у цілому оцінив Іван Плющ початок роботи сесії. — Та хоч би як ми бажали відокремити політику від економіки і економіку від політики — це неможливо. Бо не завершивши політичні реформи, чекати, що здійснюватимуться економічні, немає сенсу.

Не можна обійти й організаційні питання. Одне з них, на думку Івана Плюща, — про визнання повноважень депутатів мандатною комісією, як записано в Конституції, адже тільки після визнання мандатів депутатів постанови і закони, ухвалені парламентом, можна вважати чинними. І. Плющ підкреслив, що тимчасова мандатна комісія діяла відповідно до чинного законодавства і відповідно до Конституції. Вона внесла пропозицію, а от уже обговорення і голосування відбувалося не зовсім послідовно. І, як зазначив Іван Степанович, не зовсім етично. Було б правильно, якби, визнавши повноваження 331 депутата, парламент ухвалив прийняти постанову за основу, а потім голосував з кожного пункту. А відхилення в послідовності й порушення процедури спричинили прокол з етичного боку. Результати голосування могли б бути такі самі, але було б дотримано процедури. А сталося так, що результату досягли не кращим шляхом, що дало підстави звинувачувати парламент у його надмірній політизації, зведенні рахунків, неконституційності. Однак парламент останнього дня минулого робочого тижня ухвалив правильне рішення, доручивши тимчасовій мандатній комісії продовжити з'ясування причин визнання дійсними або недійсними виборів в округах №№ 367 і 300, а потім ухвалити остаточне рішення.

Щодо положень Послання Президента України парламентові, де йдеться про недоцільність проведення виборів органів місцевої влади та виборів Президента, то Іван Плющ у хронологічному порядку відтворив у своїй розповіді журналістам хід того, як визрівало рішення про проведення виборів і Верховної Ради, і місцевих органів влади, і Президента, зокрема, нагадав висловлювання Л.Кравчука щодо потреби таких виборів. Л. Кравчук казав так. Моє визначення полягає в тому, що, враховуючи складну ситуацію, і те, що всі гілки влади не мають достатнього авторитету, можна навіть сказати — мають дуже низький авторитет, треба проводити перевибори всіх. Це нормально. Тому давайте вирішимо це питання, приймемо в цьому залі постанову про дострокові вибори всіх гілок влади, і Президента в тому числі. І не будемо гаяти час, натякати, хто винен, а хто не винен. Люди самі зроблять вибір: оберуть лівих — прийдуть ліві, оберуть правих — прийдуть праві, оберуть центристів — прийдуть центристи. І керуватимуть Україною. Головне, щоб держава була.

Були й такі слова Президента України: «Перед своїми виборами, перед усім народом заявляю з трибуни Верховної Ради — у той день, коли новий парламент збереться на своє засідання, я звернуся до нього з проханням організувати вибори Президента України».

А тепер, наголосив І. Плющ, почитайте звернення до парламенту Леоніда Макаровича і побачите, чи він просить організувати, чи він хоче дезорганізувати вибори, що він робить уже протягом останніх трьох місяців. У січні, коли Верховна Рада розглядала питання про проведення референдуму з основних конституційних положень щодо організації державної влади, і Леонід Макарович був на трибуні Верховної Ради, депутат поставив йому запитання: «Чи погодитеся ви на переобрання у червні як Президента?» — Л. Кравчук: «Верховною Радою прийнято постанову» Голоси з залу: «Чи будуть вибори Президента?» Л. Кравчук: «Хіба я вирішую, це ж питання вже вирішене. Верховна Рада ухвалила постанову. Чому ви до мене звертаєтеся? Питання ж вирішене». Нагадую, це було 25 січня. А тепер я вам скажу, в останньому інтерв'ю Леонід Макарович зазначив, що він у Верховній Раді протягом року-півтора чув про те, щоб розподілити повноваження між Президентом і главою уряду. Тож я все робив для того, щоб зробити одного главу виконавчої влади. Якби було проголосовано 300 голосами, що прем'єр-міністр є главою виконавчої влади, на що я сподівався до 12 квітня, то мене питання про президентські вибори хвилювало б менш за все. Але я після 12 квітня твердо переконався, що цього вже не буде ухвалено 300 голосами. І тому вибори Президента відбудуться. А враховуючи тих претендентів, котрі були в списку, я вважав, що теж маю якісь підстави піти їм в альтернативу.

На запитання про те, чи думав над майбутньою моделлю держави, Іван Плющ зауважив, що вважає його щодо себе некоректним і відіслав журналістів до матеріалів сесії одинадцятого скликання, яка відбулася в лютому 1990 року, їх можна перечитати у книзі «Хто ми і куди йдемо». Ще тоді Іван Плющ виступав за подальшу демократизацію і гласність всього нашого життя, припинення насильства над об'єктивними законами економіки, за прийняття державних актів про землю, про власність, наповнення суверенітету реальним змістом і будівництво своїх відносин у вільному Союзі держав.

— Ми не Німеччина, не Франція, не США, не Канада, ми — Україна зі своєю специфікою, ментальністю, своїм народом, своєю свідомістю, вів далі І. Плющ. — Але що ми казатимемо, що успіх у федералізації, то це неправильно, але так само неправильно, що успіх — в унітарній державі. Л. Кравчук сказав, що Союз був федерацією, мовляв, бачте, до чого це довело. Я не поділяю цієї думки, бо якби Союз був такою федерацією, як записано в Договорі 1922 року, то він ніколи, можливо, й не розпався б. За тим Договором Україна мала право на власні Збройні Сили, не кажучи вже про інше. Але чи готові ми сьогодні до федерації? Не готові. Бо розвиток продуктивних сил і структура виробництва такі, що не дадуть можливість мати федерацію у класичному вигляді. Але це не означає, що ми ніколи й не повинні прагнути нормального розвитку продуктивних сил у регіонах, не повинні й виховувати почуття господаря в громадянина. Всі біди від того, що замість московського центру створили київський, що ми намагаємося продублювати все. Чого ми боїмося регіональної ініціативи, делегування повноважень? Треба в межах області дати такі повноваження на законодавчому рівні, завдяки яким можна було б розв'язувати переважну більшість місцевих проблем, а не їхати для цього до Києва. Я був головою облвиконкому шість років. Область щороку тоді перераховувала до республіканського бюджету багатомільйонні суми, а потім нам виділяли протягом року менше десяти відсотків. Зате мені треба було довго ходити коридорами влади і випрошувати ці кошти.

І. Плющ висловив переконання, що наступні вибори відбудуться:

— Кандидатами на голову Ради різних рівнів висунуто по 4—5 чоловік. На кожне депутатське місце вже балотуються по п'ять чоловік. Тому логіки в перенесенні виборів нема. До того ж представники Президента висувають свої кандидатури на голів Рад. Тож вибори зірвати вже неможливо. Так само, як і президентські. Я висунув свою кандидатуру, щоб моя совість перед Україною була чиста, бо є певна частина громадян, котрі поділяють мої погляди, зрадити їх я не можу. Не берусь прогнозувати результат виборів. З ким би я не вийшов у «двійку», боротимусь до кінця.

Під час зустрічі Іван Плющ докладно виклав свої думки й щодо інших проблем держави — економічних, політичних, екологічних.

Світлана ВІКТОРОВА.

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України К.Т.ВАЩУК

Шановна Президія! Шановні депутати!

Сьогодні ми маємо прийняти з вами дуже відповідальне рішення — ми обираємо Голову Верховної Ради найголовнішого органу у нашій Українській державі. Думаю, що це повинна бути дуже авторитетна, дуже відповідальна і особливо чесна людина, яка здатна забезпечити злагоду в нашому залі, організувати роботу парламенту так, щоб вона була спрямована на прийняття головних рішень, щоб були прийняті основні законодавчі акти, зокрема Конституція нашої держави. Щоб ми ...авді почали вирішувати економі...і проблеми, скоріше приступити до тієї роботи, яку від нас чекають наші виборці, тобто прийняття того пакету законів, який поліпшить функціонування нашої економіки, життя наших трудящих, забезпечить правопорядок у державі, справжню боротьбу із злочинністю і корупцією. Цього від нас чекають наші виборці.

Розумію, що це повинна бути людина з великим життєвим досвідом, з великим досвідом роботи і парламентської, і політичної.

На сьогодні такого досвіду у мене небагато. Я працювала в основному керівником сільськогосподарського підприємства, головою агрофірми, отже, більший досвід у мене все- таки господарської роботи. А ще зважаючи на склад нашого парламенту (у більшості тут чоловіки), думається, що Головою Верховної Ради у нас має бути чоловік.

Я у цьому довгому списку бачу гідні кандидатури. Це і Василь Васильович Дурдинець, і Олександр Олександрович Мороз, інші названі народні депутати. Вони мають багатий досвід політичної діяльності, роботи в Раді.

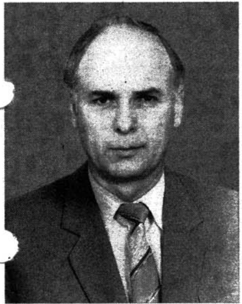
Хочу звернутися сьогодні до вас, шановні парламентарі, ще й з такими словами. Ви представляєте весь народ України, то прошу врахувати, що у складі того великого народу 52 відсотки — жінки. То щоб наш парламент все-таки не був суто чоловічий, щоб з чоловічого не перетворився на феодально-кріпосницький стосовно до жіночої половини наших виборців, прошу повернутися до того питання, яке ставили жінки в нашому парламенті, і дозволити нам мати жіночу групу... Хоча б для того, щоб жінки були гідно представлені на трибуні та у керівних органах. У минулому парламенті вони теж представлені були мало. І їх мало було чути. Ми уже отримали як реакцію на голосування про жіночу групу дуже багато дзвінків із місць, телеграм, листів.

І я звертаюсь до вас, шановні чоловіки. На Україні чоловіки завжди були горді, але шанували жінок. Будьте такими і у парламенті. Дякую всім, хто висунув мою кандидатуру, і тим, хто б її підтримав. І прошу бути зваженими і обрати найдостойнішого Голову нашої Верховної Ради. Дякую.

Свою кандидатуру я знімаю.



Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України В.В.ДУРДИНЦЯ



Шановні народні депутати!

Глибоко розумію, яка величезна відповідальність ляже на людину, що буде обрана Головою Верховної Ради України. Адже на нинішньому, скажу прямо, критичному рубежі в житті нашої держави, люди покладають на нас великі надії.

Я ніколи б не дав згоди балотуватися на цю посаду, якби не був впевнений, що нинішній склад Верховної Ради спроможний зупинити сповзання країни вниз, що ми в змозі подолати існуючі труднощі і вже у цьому році повернути ситуацію на краще. Маємо все, щоб у перспективі вивести Україну в ряд розвинутих країн Європи і світу з високим рівнем життя.

Найперше і найважливіше для нас завдання бачу в тому, щоб подолати розрив, який утворився між народом і владою. Було б нереальним розраховувати на виведення країни з кризового стану за умов, коли люди вважають владу чужою, не вірять їй.

Не можу втриматися від того, щоб не навести тут застереження з листа громадянина Тарана Володимира Володимировича з Чернігівщини, якого я щойно отримав як керівник депутатської групи «Центр»: «Якщо люди не вірять державі, все йде шкереберть, і жоден державний апарат не зможе утримати цю державу. Зневірені люди втоптують існуючу державу у небуття».

Встановлення відносин довір'я між народом і владою Верховна Рада мусить розпочати з утвердження власного авторитету.

Яким чином?

По-перше. Маємо наочно, виключно конкретними діями, переконати людей, що ми прийшли сюди не для задоволення своїх політичних або особистих амбіцій чи корисливих інтересів, а для праці в ім'я народу, в ім'я нашої держави.

Роль Голови Верховної Ради бачу в тому, щоб об'єднати інтелектуальний і організаційний потенціал усього депутатського корпусу для законодавчого вирішення гострих проблем, які постали перед Україною.

На мою думку, це справа цілком можлива. Я ознайомився з передвиборними програмами усіх політичних сил. Багато в чому вони були схожими. Виведення економіки з кризи і реформування її на ринкових принципах, поліпшення життя народу, зміцнення нашої державності, приборкання мафії — за це ми виступали всі. І це нас має об'єднати. Потрібні лише добра воля і бажання діяти з позицій здорового глузду.

Авторитет Верховної Ради залежатиме значною мірою від того, чи вдасться нам не потонути у політичних пристрастях, уникнути конфронтації, сформувати постійні органи парламенту з врахуванням співвідношення політичних сил і, не витрачаючи даремно часу, приступити до законотворчої роботи, взяти під свій вплив процеси розвитку держави.

Вважаю, що ми маємо стати парламентом конкретних справ, а не безплідних балачок.

По-друге. У наших руках — ключові важелі впливу на виконавчі владні структури. Ми повинні з усією відповідальністю підійти до формування уряду, персональних обрань, затверджень на посадах і звільнень з них.

Наша біда в тому, що ми ділимо між гілками влади передовсім повноваження, тоді коли мали б ділити відповідальність. У стосунках між Верховною Радою, Президентом і Урядом повинні робити наголос не на розподілі функцій, вони визначені діючою Конституцією, а на об'єднанні зусиль, на спільній праці. Уряд — це наше дітище. І конфронтація з ним ні до чого. Я буду діяти так, щоб ніколи не було непорозумінь між керівниками усіх структур влади. Сьогодні очевидно, що нам у виконавчих структурах потрібні люди, які б не тільки знали, що робити, а й уміли організувати справу. Такі кадри в Україні є. Їм тільки треба дати достатні повноваження і можливість нормально працювати.

Усе це слід чітко закласти в Закон «Про Кабінет Міністрів України», який необхідно розглянути і прийняти у числі найперших. Прем'єр-міністр, як це уже визначено у проекті Закону про зміни в Конституції, повинен бути главою виконавчої влади, нести персональну відповідальність перед Верховною Радою і народом за послідовне виконання програм уряду, реалізацію законів і постанов, прийнятих парламентом. Необхідно дати новому уряду реальну можливість сміливо й рішуче діяти у відповідності з його повноваженнями.

Питання до уряду доцільно було б з'ясовувати на щомісячних Днях уряду на пленарних засіданнях Верховної Ради, а невідкладні — в робочому порядку відповідно до Закону про статус депутата.

По-третє. Ми багато втратили через недовершеність державотворчих процесів. Величезного значення у цьому зв'язку набуває якнайшвидше доопрацювання проекту нової Конституції України. Прийняття її було б великим здобутком Верховної Ради нового скликання. Відповівши на питання, яку державу ми будуємо і куди йдемо, відрегулювавши стосунки між гілками влади, центром і регіонами, ми б усунули головне джерело нестабільності і напруженості у суспільстві.

Якнайшвидше слід прийняти Закон про місцеве самоврядування в Україні, який у принципі готовий до розгляду Верховною Радою.

У число першочергових справ я відношу і формування Конституційного Суду, необхідність якого очевидна. Актуальними завданнями є завершення судової реформи, розробка й прийняття кодексів. Тобто, так поставити справу, щоб третя влада стала дійовою, відчутною в державі.

По-четверте. Саме Верховна Рада покликана на ділі забезпечити верховенство закону і повагу до нього. Це потребуватиме того, щоб ми відмовились від прийняття законів-декларацій. Кожен законодавчий акт повинен мати чіткий механізм реалізації і передбачати персональну відповідальність за його невиконання. Зрозуміло, що з цього випливає і необхідність більш жорсткого парламентського контролю за виконанням законів і постанов Верховної Ради. Все це треба визначити законом. І найшвидше.

Безумовно, що вже найближчим часом, у травні—червні, необхідно буде заслухати хід виконання державної програми боротьби із злочинністю, законів і постанов цієї сфери, адже криміногенна ситуація в державі викликає серйозне занепокоєння, стає загрозою для національної безпеки.

Люди не поважатимуть владу, яка не може захистити їх життя і здоров'я, особисту й майнову безпеку. Подолати мафію, викоренити корупцію, організовану злочинність, забезпечити законність і правопорядок — то одна з найперших вимог людей до органів влади.

Словом, Верховна Рада має зробити усе від неї залежне, аби народ побачив, що ми здатні подолати безладдя і безвідповідальність, які міцно укорінилися майже повсюдно, аби він відчув, що у державі — від центру до села — з'явилася влада і що ця влада спроможна примусити себе поважати. Ми просто зобов'язані використати повноваження, надані Верховній Раді Конституцією, щоб навести порядок у країні. Ініціатива в цьому за Головою Верховної Ради.

П'яте. Верховна Рада може розраховувати сьогодні на довір'я народу лише в тому разі, коли зуміє повернути на краще стан справ у економіці. Це, зрештою, стає сьогодні вирішальною умовою збереження нашої національної державності.

Вихід із складного становища в економічній сфері слід шукати спільно. Треба прислухатися до всіх пропозицій, навіть якщо вони виходять від опонентів.

Для цього величезне значення мало б досягнення політичної і економічної згоди між громадськими і політичними силами. Докладатиму усіх зусиль, щоб «Круглий стіл» із цих питань відбувся і досяг своєї мети. Така пропозиція у депутатів є. І вже розпочалася дискусія у пресі.

Як на мене, ми повинні відкинути уявлення, ніби питання, що виникли в економіці, можна вирішити, так би мовити, одним махом. Бо ж навчені гірким досвідом. Не можна продовжувати виснажливі експерименти над народом. Виробляючи подальшу економічну політику, мусимо йти лише на ті кроки, у яких ми абсолютно впевнені.

Що б не говорилося, реформи, хоч і повільно, в економіці пішли. Їх треба поглиблювати, надавати їм ширші масштаби. Але не можна під виглядом зміни відносин власності, розгортання комерційної діяльності безсовісно грабувати державу і народ.

Багато хто вважає, ніби саме Верховна Рада минулого скликання своїми законодавчими актами відкрила канали для розтягування народного багатства. Це зобов'язує нас разом уважно проаналізувати всю нормативну базу і, якщо були допущені прогалини, помилки, негайно їх виправити.

Не хотів би, щоб мене зрозуміли так, наче я проти підприємництва. Я проти мафіозного бізнесу. Я за те, щоб у нас на ділі забезпечувалася рівноправність усіх форм власності, відкривався дедалі ширший простір для ініціативи усіх господарських структур, у тому числі й комерційних. Потрібна державна система підтримки чесних підприємців. Але ми вправі чекати від них також врахування інтересів народу і держави.

Минулий склад Верховної Ради затвердив масштабну програму приватизації. Я за те, щоб вона здійснювалася цивілізованими методами, з суворим дотриманням законів, принципу соціальної справедливості. Найближчим часом слід розглянути зміни і доповнення до чинного законодавства з цього питання. Такий законопроект готовий до розгляду.

Очевидно, що нам доведеться суттєво переглянути податкову політику таким чином, щоб податки відігравали не лише фіскальну роль, а й роль стимула, регулятора, відлагодити грошово-кредитну і банківську систему, валютне регулювання, щоб українська валюта стала конвертованою. Запровадити механізми, щоб сотні мільйонів доларів не осідали у зарубіжних банках. І такі механізми на сьогодні вже розроблені. Верховна Рада має зробити з свого боку все, щоб ці кошти були повернуті в Україну і працювали на її економіку, на благо людей.

Невідкладним завданням є зниження темпів інфляції. Верховна Рада попереднього скликання дала Кабінетові Міністрів щодо цього конкретні доручення, здійснення яких уже принесло певні результати. Надзвичайно важливо, щоб ці доручення були реалізовані повністю. Група депутатів-економістів Верховної Ради України розробила програми приборкання інфляції, і ми їх розглянемо в числі перших.

Верховна Рада повинна найближчим часом розглянути і прийняти напрацьовані пропозиції щодо розблокування виробництва, створення законодавчої основи для стабілізації і розвитку національної економіки, її структурної перебудови, збільшення національного доходу і, як результат, підвищення добробуту народу.

Передусім слід подбати про розвиток паливно- енергетичного комплексу, оскільки без цього неможлива ні економічна, ні політична незалежність. Державної підтримки потребують базові галузі, у яких накопичилося чимало гострих проблем.

На чільне місце я б поставив агропромисловий комплекс. Треба на ділі надати сільському господарству пріоритет в інвестиціях, створити умови для його гарантованого матеріально-технічного і фінансового забезпечення, своєчасно і в повному обсязі, справедливо розраховуватися з селянами за вирощену ними продукцію, об'єктивно оплачувати їх працю. Все це треба робити одночасно з реформуванням аграрного сектору. Треба домогтися, щоб у цьому році селянин не був ошуканий державою.

Поліпшенню становища в економіці сприяло б налагодження тісного економічного співробітництва з Росією та іншими країнами СНД, Балтії та далекого зарубіжжя, створення сприятливих умов для припливу іноземного капіталу у наше господарство, раціональне його використання. І при всьому цьому не можемо забувати, що наші проблеми розв'язувати нам самим.

Шосте. Аналізуючи ситуацію у державі, бачу, що потребує сер-

(Закінчення на 4-й стор.).

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

(Початок на 3-й стор.).

йозного вдосконалення уся зовнішньополітична і, особливо, зовнішньоекономічна діяльність з точки зору їх оперативності, динамізму і ефективності. Слід продовжити зусилля, спрямовані на органічне входження України у європейське і світове співтовариство, зміцнення зв'язків з авторитетними міжнародними структурами. Сприятливому іміджу нашої держави послужить послідовне утвердження її без'ядерного статусу у поєднанні із забезпеченням наших національних інтересів.

Спільною для всіх нас, без огляду на партійну приналежність, справою має бути турбота про зміцнення оборони, національної безпеки, суверенітету України, збереження цілісності її території та недоторканості кордонів. Відстоювати національну безпеку нашої держави, утверджувати її міжнародний авторитет вважаю за патріотичний і громадянський обов'язок кожного депутата.

Сьоме. Дуже гостро постають перед Верховною Радою питання соціального захисту людей. Так, при їх вирішенні мусимо виходити з наявних можливостей: розподіляти можна лише те, що вироблено. Але як вижити інвалідам, ветеранам, хворим, самотнім, багатодітним сім'ям, яким їх пенсій чи державної допомоги вистачає лише на кілька днів?

Маємо створити такі умови, за яких кожен працездатний міг би забезпечити собі і своїй сім'ї пристойне життя. Люди не вимагають від нас чогось нездійсненного. Вони хочуть працювати і чесно заробляти на життя.

А от про пенсіонерів, інвалідів, немічних, одиноких, дітей та інші малозахищені категорії населення повинна подбати держава. Треба повсюдно забезпечити виконання прийнятих законів і постанов з цих питань. Суворо карати тих, які їх не виконують, а то й ігнорують.

Державної підтримки потребують учителі, працівники науки, культури, мистецтва, охорони здоров'я, молодь. Закони, державні програми є, але на практиці, в значній мірі вони не виконуються. Нам з урядом належить якнайскоріше розібратись та відреагувати.

Люди правильно ставлять питання про невідповідність між цінами — з одного боку і розмірами заробітної плати, пенсій та інших соціальних виплат. Верховна Рада у числі найперших має розглянути проекти законів «Про ціни та ціноутворення» і «Про оплату праці». Треба поставити міцний заслін спекуляції, зловживанням у торгівлі. Це, по суті, вимога переважної більшості людей.

Під постійним контролем Верховної Ради мають бути проблеми соціального захисту людей, які постраждали від чорнобильської катастрофи. На жаль, державні програми, визначені пакетом «чорнобильських» законів, виконуються вкрай незадовільно. В порядок денний нашої першої сесії повинно бути включено і це надзвичайно гостре питання.

Кабінет Міністрів повинен невідкладно виконати постанову Верховної Ради попереднього скликання про повернення державою боргів громадянам, можливо, як варіант, у вигляді майнових сертифікатів. Маю на увазі відшкодування тих втрат, яких люди зазнали у зв'язку із знеціненням вкладів у ощадних банках, товарних облігацій та інших цінних паперів.

Ясно, що уряду і нам слід серйозно попрацювати над збільшенням надходжень до державного бюджету. Ми маємо примусити всіх неухильно виконувати свій обов'язок перед державою, покласти край спробам приховати доходи, обійти закон.

Коли йдеться про нашу економічну політику, одну вимогу до неї вважаю обов'язковою: ми не маємо права шукати вихід із економічної кризи за рахунок дальшого зубожіння людей. Сьогодні у соціальній сфері нам потрібна політика конкретних справ, хай і малих, але помітних. Люди повинні на собі відчути, що становище поліпшується, повірити, що ми — на правильному шляху. Без цього підтримки народу ми не одержимо.

Наступне. Парламент може відіграти величезну роль у зміцненні громадянського миру, злагоди між різними соціальними верствами, регіонами, людьми різних національностей та конфесій.

Вважаю, шо починати слід з нас, народних депутатів. Нам потрібні взаєморозуміння, толерантність. Що стосується мене особисто, то я готовий до співпраці без будь-яких упереджень з усіма представленими у парламенті політичними силами і депутатами, шукати баланс інтересів. Такою ж є і позиція депутатської групи «Центр». Вона в цьому напрямку працює, маючи чіткий план дій. Йде формування блоку центристських сил у Верховній Раді.

Далі. Не може Верховна Рада обійти проблеми, пов'язані з перебігом подій у Криму та ситуацією, що створилася навколо Чорноморського флоту. Вони мають вирішуватися на базі Конституції і чинних законів України, з врахуванням усіх складностей відносин з Росією і гарантуванням національних інтересів нашої держави.

Вважаю, що ми вже найближчим часом маємо розглянути питання, як же виконується постанова Верховної Ради України «Про статус автономної Республіки Крим».

Не можу обійти і питання про засоби масової інформації, які ми часто називаємо четвертою владою. **Преса, телебачення, радіо працюють нині у надзвичайно важких умовах, виживають. Верховна Рада не може залишитися осторонь їх проблем. Вони постійно звертаються до Верховної Ради, Президента і уряду за допомогою. І хоч як нам не було б важко, така допомога повинна бути надана, і якнайшвидше.**

Шановні колеги!

Цілком очевидно, що ефективність зусиль Верховної Ради України великою мірою визначатиметься тим, як ми організуємо її діяльність. Наша минула практика і світовий досвід підказують доцільність реорганізації постійних комісій у Комітети Верховної Ради з одночасним зменшенням їх кількості. Це дозволить поліпшити організацію законотворчої роботи, здійснення функцій парламентського контролю. Пропозиції для обговорення вам роздані. Депутатська група «Центр» розробила і внесе на розгляд Верховної Ради пропозиції щодо структури Верховної Ради в цілому.

Доцільно було б на першій сесії розглянути і прийняти Закон про комітети і комісії Верховної Ради, який чітко визначить функції, повноваження цих постійних ключових органів.

З огляду на наш менталітет і важливість координації діяльності усіх структур Верховної Ради пропонується сформувати Президію Верховної Ради, до якої б увійшли її Голова, заступники Голови, голови комітетів, а також лідери депутатських груп і фракцій, які зареєстровані відповідно до прийнятого Верховною Радою положення.

Думаю, що такий підхід забезпечить колегіальність у роботі в поєднанні з персональною відповідальністю кожного депутата, дозволить чітко організувати діяльність Верховної Ради, її постійних органів, зміцнити дисципліну і порядок, не допустити жодного випадку, коли б рішення приймалися при відсутності реального кворуму, тим більше під тиском, на емоціях, без достатньої підготовки, суперечили Конституції.

Дуже важливо забезпечити системність, плановість і перспективність у законотворчій роботі, широко залучити до співробітництва з Верховною Радою нових людей із свіжим баченням суспільних проблем, встановити тісний зв'язок з науковими установами, спеціалістами-практиками. Підвищенню якості законодавчих актів сприятимуть обов'язкова експертна проробка проектів, їх фінансове забезпечення, постійний аналіз життєвості прийнятих законів. Цим повинен зайнятись і Інститут законодавства при Верховній Раді, створення якого слід прискорити.

Важливою проблемою вважаю поліпшення консультативного, методичного і технічного забезпечення депутатської діяльності. Маємо поставити справу так, щоб із статусом народного депутата України рахувалися як тут, у столиці, так і на місцях. Слід нам подбати і про побут депутатів. Усе це повинно стати предметом спеціального обговорення на сесії і врегульовано відповідною постановою Верховної Ради.

Наш парламент молодий, як і держава. Ми тільки формуємо професійний парламент. Треба вчитися професійно працювати, щоб досягти головного — ефективності в роботі і морального задоволення від цього.

Вважаю необхідним подальший розвиток і впорядкування міжпарламентських зв'язків, обмін досвідом, навчання як у межах країни, так і за рубежем. Причому всі депутати повинні мати тут рівні можливості. Такий план ми маємо. Готові його внести на розгляд Верховної Ради.

Конче необхідно без зволікань прийняти постійний Регламент роботи Верховної Ради. Це, безперечно, дисциплінувало б депутатів, впорядкувало усю діяльність нашого парламенту.

Вважаю, що у відповідності із сучасними вимогами слід провести корінне реформування апарату Секретаріату Верховної Ради. Необхідні пропозиції вже розроблені, у тому числі щодо оновлення його спеціалістами високого рівня відповідно до структури і завдань Верховної Ради. Причому — без збільшення кількісного складу апарату.

Звичайно, я лише конспективно визначив найсуттєвіше. Хочу особливо наголосити, що ці наміри можна здійснити лише нашими спільними зусиллями, за вашою безпосередньою участю і при вашій широкій підтримці.

В цьому я переконався, коли ми спільно готували проекти документів для розгляду Верховною Радою. Це підтверджують і перші дні нашої спільної праці.

Самокритично аналізуючи і оцінюючи свою попередню роботу, думаю, що ці роки не пройшли для мене марно. Якщо буду, шановні колеги, обраний вами Головою Верховної Ради, то діятиму рішучіше, принциповіше, щоб людям жилося краще, безпечніше, щоб наші виборці, весь український народ повірили у щасливий завтрашній день, щоб відновити в народі довір'я і авторитет вищого законодавчого органу нашої держави.

Я твердо вірю, що ми спільними зусиллями побудуємо єдину, демократичну, сильну і стабільну Україну. Адже сильних поважають у світі.

Дякую за увагу.

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради О. М. КАРПОВА



Шановні колеги! Вельмишановні громадяни України!

Я щиро вдячний виборцям Ленінського виборчого округу №373 м.Харкова, які своєю підтримкою делегували мене до цього залу і дали наказ: базуючись на здоровому глузді і політичній врівноваженості, виробляти такі закони і захищати таку політику, яка дасть змогу підняти добробут нашого народу і перетворить Україну в цивілізовану і квітучу державу.

Я щиро вдячний тим народним депутатам, що висунули і мають намір підтримувати мене при балотуванні на високу посаду голови Верховної Ради України — вищого законодавчого органу нашої суверенної держави.

Декілька слів про себе. Мені 44 роки. Українець. Точніше так: мати — Руденко Антоніна Олексіївна, уже 10 років як покійна - українка. Батько — Карпов Микола Андрійович — росіянин. **Таким чином, в моїх жилах тече кров двох братніх слов'янських народів. І тому, виходячи не тільки з цього, звичайно, але і з цього, зокрема, я зроблю все від мене залежне для того, щоб їх братерська дружба, як і дружба народів СНД, і добрі, дружні відносини суверенної України з усіма народами світу стали надійним фундаментом і неодмінною умовою нашого подальшого співжиття і співпраці у взаємопов'язаному і взаємозалежному світі.**

Оскільки і для більшості колег, народних депутатів, і тим паче для громадян України, а мова йде про речі надто серйозні — вибори Голови Верховної Ради, я не є фігура добре відома, а вони обов'язково повинні знати як своїх героїв, так і антигероїв, зупинюсь на своїх принципових підходах і поглядах, спробую їх аргументувати.

Це, з моєї точки зору, необхідно зробити тому, що навіть погляди деяких відомих сучасних діячів інколи важко зрозуміти.

Бо коли декого з них послухаєш, то складається враження, що їм зранку хочеться демократії і конституції, в обід — порядку і сильної влади, а надвечір — телятини з хріном.

Почну з найголовнішого. Виходжу з того, що в професійному парламенті і розмова повинна вестись професійна: без гніву та пристрастей.

З моєї точки зору, курс на розбудову незалежної держави за всяку ціну, тобто на шляху різкого зниження життевого рівня людей, на шляху, коли і наші кості тут під нею погниють, є не тільки політично, соціально і організаційно не виваженим, але і принципово хибним. Бо він, як я вважаю, базується на помилкових світоглядних принципах і підходах.

Що я маю на увазі? **З науки про політику, до якої ми з різних причин ставимось зневажливо, а власне, хіба тільки до неї ми так ставимось, відомо, що метою життя людини на землі є збереження і відтворення цього життя на більш високому якісному і матеріальному, і фізичному, і культурно-духовному рівні. Причому незалежно ні від кольору шкіри, ні від соціальної чи національної, ідеологічної чи релігійної приналежності.** А тому невипадково в усьому цивілізованому світі, на нинішньому рівні його розвитку, права людини, пріоритет загальнолюдських цінностей є та категорія, що визнається як найголовніша, як системотворча. До речі, про це, може, дещо іншими словами, йде мова в передвиборчих платформах переважної більшості депутатів.

А якщо це так, і більшість з нас це поділяє, то підвищення добробуту людей, конституційно-правові гарантії їх вільного культурно-духовного розвитку повинні стати головною метою розбудови нашого суспільства, нашою з вами, як народних обранців, головною метою.

Я, до речі, з вашого дозволу, хотів би перейти на ту мову, по відношенню до якої приблизно 67 відсотків громадян України, за результатом соціологічних опитувань, і більшість жителів Донецької області, за результатами місцевого опитування, вимагають надання статусу другої державної, або офіційної.

Так вот. В свою очередь, государство, как и другие элементы политической системы (например, политические партии, общественные организации и т.д.) является не более чем инструментом, формой организации и координации коллективных усилий для решения этой воистину исторической задачи.

Не открою большого секрета, если скажу, что государству как таковому присуща и относительно самостоятельная роль, коей оно, государство, может злоупотреблять, и, в силу своей специфики, подмять под себя все элементы общества и политической системы.

Из шинели именно такого государства мы с вами недавно вышли и, к сожалению, не так много сделали для его качественного переустройства. Зато дров наломали предостаточно.

Мне могут сказать, так вы что, против незалежності, державності, тем более, что в Украине ее реально-то и не было. Вовсе нет. Но я за такую государетвенность и такое государство, которое служило бы людям, а не наоборот, за такое государство, где слой профессиональных управленцев, государственных чиновников, будучи хорошо профессионально подготовленным и нормально обеспеченным, действительно превратился бы в служащих. Но служащих не верхним 10-и тысячам, а гражданам и народу Украины.

И в этом смысле Украина как государство, на территории которого проживают около 24 процентов русских, и еще, видимо, столько же тех, чьи родители не только украинцы, где проживают также представители других наций, национальностей и народностей, на этнонациональной основе построена быть не может. Ибо ни к чему хорошему, кроме как конфронтации и обострению противоречий между Западом и Востоком, это не приведет.

Да и принципиально строить на такой основе правовое, демократическое государство, гарантирующее права человека и приоритет общечеловеческих ценностей, невозможно.

Государство, если оно желает быть демократическим и правовым, не может базироваться на идеологическом основании и пристрастиях, не может и не должно выражать интересы какой-либо одной группы населения — социальной ли, этнической ли, или любой другой.

Кстати, с моей точки зрения, в Украине в настоящее время вообще не стоит вопрос о создании государства, оно, несмотря на перекосы и различную степень развитости отдельных элементов, есть, ибо все его признаки налицо. Речь идет о его качественном преобразовании в соответствии с мировыми цивилизованными нормами, мировым цивилизованным опытом с учетом, естественно, нашей специфики, нашего, как сейчас модно выражаться, менталитета.

А в этом смысле проблем и вопросов, требующих незамедлительного решения, много, я бы даже сказал непочатый край.

О чем идет речь?

Первое. В области государственного строительства и государственного устройства считаю, что новое качество государству возможно придать, только освободив его от выполнения несвойственных ему функций и передачи их другим составляющим гражданского общества и политической системы. Я понимаю, что это не делается так быстро, как хотелось бы, но не двигаться в этом направлении вперед, значит консервировать наше прошлое и фактически идти назад.

Второе. Необходимо, наконец, довести до конца процесс разделения властных полономочий по горизонтали между тремя ветвями власти: зако-

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

нодательной, исполнительной и судебной. Четко определить компетенцию каждой, а также разработать систему сдержек и противовесов, которая не позволит какой-либо из них или кому-либо узурпировать всю полноту власти. Необходимо закрепить это разделение на конституционном уровне, а также избрать, наконец, Конституционый суд.

Однако, проводя такое разделение, следует отдавать себе отчет и о том, что на его основе должно происходить не противостояние, противоборство и конфронтация, а дружная совместная, конструктивная работа в рамках единого государственного оркестра, где каждый из его инструментов играет свою партию, а вместе они, базируясь на праве и принятых Верховным Советом законах, играют единую государственную мелодию.

Третье. Много разговоров ведется о необходимости сильной исполнительной власти. Но в условиях отсутствия стабильных, экономически выверенных и целесообразных законов это только усиливает административный нажим, произвол и мздоимство чиновников. Поэтому, с моей точки зрения, сильной исполнительная власть может быть только при опоре на закон, когда каждый ее работник, имея на то соответствующие права, обладая своим объемом компетентности, неся свою, очерченную долю ответственности, будет заниматься своим делом.

Сильной она может быть и в том случае, если в ней будет работать команда единомышленников, людей, профессионально подготовленных к управлению на уровне государства, людей, которые не боятся и готовы нести ответственность за результаты своей деятельности.

Опираясь на закон, с учетом названных условий, исполнительная власть должна твердой рукой начать наводить порядок. Люди устали от произвола, бесправия и беспредела и требуют принятия решительных мер в этом отношении.

Четвертое. Исключительно остро стоит вопрос о разделении полномочий между центром и местами. Мировая практика показывает, что перераспределение не только финансовых средств (бюджет и налоги), но и властных и, особенно, административных полномочий, всей сферы жизнедеятельности должно достичь соотношения 70 к 30 в пользу мест. С этой точки зрения не так важно, как это будет называться. Важно существо. И в этом смысле задача Верховного Совета принять такие законы, сформировать такие правила игры, которые позволяют наладить оптимальную схему взаимодействия, оптимальный режим функционирования всех элементов государственной власти.

Я понимаю, что такие серьезные преобразования не могут быть осуществлены быстро и наспех. Но в этом направлении необходимо двигаться твердо и решительно.

Пятое. Нельзя не согласиться с нашим уважаемым Президентом, когда он говорит о необходимости доработки и принятия новой Конституции. Убежден, что все это понимают.

Но учитывая то обстоятельство, что мы находимся в переходном периоде, попытки ускорено принять некую новую Конституцию представляются непродуктивными, так как Конституция, претендующая на стабильность, полноту и последовательность Основного Закона государства, должна опираться на устоявшиеся и общепризнанные нормы функционирования общества.

Вместе с тем, именно условия переходного периода особенно настоятельно требуют создания надежной правовой основы, необходимых экономических и политических реформ, позволяющей отказаться от всех устаревших законодательных и нормативных актов, препятствующих оздоровлению экономики и общества.

Разрешение этой коллизии возможно и необходимо путем принятия конституционных законов, играющих роль временной Конституции и позволяющих в рамках переходного периода расчистить все завалы на пути реформ. Конституционные законы призваны, с одной стороны, обеспечить нормальное функционирование государства и общества в переходный период, а с другой — очертить русло экономических и политических реформ, наметив тем самым общий облик будущего государства. Поэтому Конституционные законы должны охватить лишь основные сферы жизнедеятельности государства и общества, нуждающиеся в первоочередном реформировании. Такой пакет, с моей точки зрения, может включить в себя три Закона:

1) О правах человека и основах гражданского общества.

2) О государственной власти в переходный период.

3) Об экономической деятельности и экономических отношениях.

Почему я говорю об этих, казалось бы, общих, а может для кого-то и общеизвестных вещах. Ведь все вокруг только и говорят об экономике, все время спрашивают, когда мы, наконец, ею начнем заниматься. Объясню. Я исходил из того, что до того как решать частные вопросы (а экономика при всей ее колоссальной жизненной важности и значимости, в общей системе человеческих и социальных связей и отношений только один из элементов этой системы) — так вот, до того, как решать частные вопросы, необходимо решить вопросы общие. В противном случае, говорил классик, вы будете бессознательно для себя на эти общие вопросы натыкаться, а ваша политика будет подвергаться худшим колебаниям и беспринципности.

Несколько слов об экономике. Ее состояние всем известно, я вряд ли что-нибудь могу добавить здесь нового. А вот, говоря о причинах такого беспрецедентного состояния, хочу отметить, что, с моей точки зрения, ее кризис определяется не только разрывом хозяйственных связей — это еще кризис государственной формы собственности, составляющей 94 процента от общего объема. Той собственности, которой не рачительно, и фактически, не неся за это никакой ответственности, распоряжаются, по преимуществу, центральные министерства и ведомства, центральный аппарат.

Ее состояние, и с этим теоретически почти все согласятся, неумолимо требует развития рыночных принципов, какое бы правительство не пришло к власти. Ведь понятно, что сколько денег не вкладывай в неэффективное производство, оно работать не будет, пока не окажется в руках рачительного хозяина, собственника.

Отсюда, при всей мучительности этого процесса, нам необходимо двигаться по пути расгосударствления, по пути рыночных реформ, по пути государственной поддержки предпринимательства. Иного не дано. Другое дело, как по этому пути идти. Будучи категорическим противником шоковой терапии, я считаю, что осуществление столь глубинных преобразований отпускать на беспривязное (как иногда говорят аграрии) стихийное протекание и не разумно, и не целесообразно. Конечно, при этом мы должны понимать, что даже держа крепко в руках руль государственного управления процессом, выходить из создавшегося положения необходимо преимущественно экономическими методами, а не чисто административным путем.

Я за постепенность преобразований, понимая под постепенностью не медлительность, а определение приоритетов, расстановку по степени необходимости и целесообразности, но при последовательном и твердом движении по избранному пути.

Убежден, что только тернистый путь реформ может позволить Украине интегрироваться в мировое экономическое пространство и войти в цивилизованный мир. Но войти не нищими, не просителями, а нормальной страной с достаточным уровнем благосостояния. Весь вопрос в том, как осуществить это вхождение.

По моему мнению, поднять нашу экономику на новую ступень без консолидации экономического пространства бывшего Советского Союза для экономического процветания просто невозможно. Чудес в экономике не бывает, экономическое развитие на чем-то необходимо строить.

Кстати, насколько мне известно, никто из серьезных специалистов так и не смог убедительно показать, как это можно сделать по-другому, не превращаясь в банановую республику. Известно, что западный рынок уже давно поделен и слабых туда не пускают. А в условиях формирования Евразийского рынка на пространстве бывшего Советского Союза мы не можем и не должны, по соображениям далеко не экономического свойства, его потерять. Более того, мы можем и должны его завоевать, если мы действительно думаем о людях и их благосостоянии.

Другое дело, что отношения с нашими партнерами нам необходимо строить на равноправных, взаимовыгодных началах, которые не должны привести к утрате государственного суверенитета. Могут спросить: а на какой тогда основе, на каких принципах строить межгосударственные политические отношения? Их не нужно изобретать, они четко определены в Заключительном акте Хельсинкского совещания:

— это — уважение независимости и суверенитета, территориальной целостности и нерушимости границ;

— это — отказ от применения силы и угрозы ее применения;

— это — невмешательство во внутренние дела друг друга.

Социальные проблемы. В плане решения социальных проблем, социальной защищенности наших граждан считаю, что мы обязаны восстановить все то лучшее, что мы имели до начала перестройки и обретения независимости и что во многом от нас было взято на вооружение в странах, которые называются благополучными и процветающими.

Весь этот комплекс беспрецедентных по объему, масштабам и исторической значимости преобразований можно осуществить только в условиях политической стабильности и гражданского согласия в обществе.

Отсюда вытекает следующее мое предложение. Я глубоко убежден, что необходимо подготовить и подписать пакт о политическом согласии всех политических сил, и представленных в парламенте, и не очень представленных. В нем, как мне кажется, следовало бы зафиксировать как принципы, на которых должна строиться их совместная конструктивная работа, так и согласованную программу первоочередных мер, осуществление которых может позволить начать движение вперед.

Этот пакт, с моей точки зрения, должен стать первым шагом на пути принятия более широкого документа — «Акта о гражданском согласии» в обществе, который на правовой базе взаимной ответственности государственных органов, политических сил и экономических структур, социальных и иных групп в лице их полномочных представителей позволит стабилизировать ситуацию, уйти от бесплодного противостояния, создать условия для постепенного превращения Украины в благополучное, процветающее, цивилизованное общество и государство.

Многие говорят сейчас о существующей опасности потери нашей государственности. Есть ли такая опасность? Думаю, что да. Но проистекает она, по-моему, не столько из чьих-то заокеанских или заграничных происков, сколько из некомпетентности строителей, из стремления определенных групп превратить государство в инструмент своей воли, реализующий корпоративные, в одном случае, социальные, в другом случае, этнонациональные интересы и амбиции.

Деструктивные процессы в нашем обществе и государстве идут, как мне кажется, не столько по причине чьего-то злого умысла, хотя и это, видимо, имеет место, сколько — по причине неосуществления уже давно назревших и перезревших преобразований. По причине нереформирования исторически и практически отживших структур и механизмов власти. По причине, сохранившейся на всех уровнях, и особенно в центре, привычки тащить и не пущать, командовать и администрировать.

Китайская пословица гласит: «Когда дует ветер перемен, строят не щиты против ветра, а ветряные мельницы» и тогда, как часто повторяет выдающийся китайский реформатор Ден Сяопин, «не важно какого цвета кошка, важно, чтобы она ловила мышей».

Теперь разрешите остановиться кратко на некоторых вопросах организации работы самого Верховного Совета.

1) Я считаю, что нет необходимости возвращаться к проблеме переноса выборов 26 июня. Как говорил классик перестройки: «Процесс пошел», и нет необходимости его останавливать. А вот учесть замечания Президента и уточнить и разграничить функции Президента и Кабинета Министров целесообразно. Как целесообразно подготовить в первоочередном порядке и принять Закон о разграничении полномочий между центром и местами.

2) Я считаю, что нам обязательно необходимо вернуться к Закону о выборах народных депутатов Украины и дать его трактовку, чтобы больше не возникало тех нелицеприятных коллизий, которые уже имели место. Или его, Закон, привести в соответствие с ныне действующей Конституцией, или Конституцию в соответствие с этим Законом. Возможен и какой-то третий вариант.

Кроме того, мне представляется, что необходимо рассмотреть вопрос о целесообразности переноса повторных выборов народных депутатов Украины с 24 июля на 26 июня. Правда, в таком случае мы сжимаем несколько процедурный срок их проведения.

Но тогда появляется уверенность, что они все-таки состоятся, ибо уверенности в их успешном проведении в июле у меня, да, видимо, и не только у меня, нет. Это, во-первых, середина лета, разгар отпусков и огородов и, во-вторых, через месяц после местно-президентских выборов. И уж, во всяком случае, в тех 20-ти округах, где выборы не состоялись по причине неполной явки избирателей, у нас есть, с моей точки зрения, все законные основания для того, чтобы проводить не повторные выборы, а 2-й тур повторного голосования по тем двум кандидатам, которые набрали наибольшее количество голосов.

Ставя вопрос таким образом, я исхожу из того, что:

во-первых, мы, трактуя закон, не распространяем его действие на состоявшиеся выборы;

во-вторых, корректируется при этом не его существо, а только процедурные моменты;

в-третьих, таким образом экономятся миллиарды карбованцев народных денег, которые можно направить пенсионерам и инвалидам, многодетным семьям, малоимущим и чернобыльцам;

в-четвертых, мы получаем дополнительный количественный запас для сохранения легитимности парламента, так как при нынешнем его количестве при определенных обстоятельствах она может быть потеряна. Скажем, уже сейчас известно, что часть народных депутатов будет баллотироваться в мэры и губернаторы. И если они будут избраны, тогда наш парламент может почить в бозе уже через месяц, так по-настоящему и не родившись.

3) О законотворческой деятельности. В профессиональном парламенте и законы должны готовиться более профессионально, чем это было ранее. Для этого, как представляется:

— необходимо усилить соответствующие службы самого Верховного Совета;

— регулярно обращаться с своеобразным госзаказом к профессиональным структурам и институтам, которые есть у нас в государстве;

— привлекать к подготовке законов не только наших парламентских специалистов, но и классных специалистов из-за пределов парламента;

— необходимо регулярно проводить научную экспертизу законов силами как своих, так и зарубежных экспертов;

— следует поступать так, чтобы проекты законов по всем направлениям, в особенности в области экономики, направлялись на рабочее ознакомление и отзывы тем, кто их будет выполнять. Чтобы узнать, услышать и учесть их весьма просвещенное мнение.

Ну и, конечно же, законы должны быть законами прямого действия, их авторство должно быть известно, а принимать их следует, уйдя от практики прежнего Верховного Совета по их пересмотру задним числом; а тем более по введению в действие задним числом, что не было, к сожалению, единичным случаем.

Да, у нас нет времени на раскачку. Нам нужно спешить. Но спешить надо медленно, и действовать при этом очень взвешенно.

4) Еще один вопрос — это организация и обеспечение работы депутатов, депутатских групп и фракций, комитетов и комиссий.

Поверьте, мне очень горько и обидно было слышать выступление и ответы на вопросы депутата Носова, когда он, рассуждая о техническом обеспечении депутатских групп и фракций, говорил о невозможности поделить одну пишущую машинку на две части. Я не в претензии к нему, дело ведь не в нем, он, зная реальное положение, только отражал нищенский уровень, который имеет место. Знаете, я так скажу: уж если высший государственный законодательный орган не в состоянии технически обеспечить свою качественную работу даже примитивной техникой вчерашнего дня, тогда давайте над его входом повесим вывеску, как на воротах Дантова ада: «Оставь надежду всяк сюда входящий». Причем не столько для себя, сколько для надежд наших избирателей, для того, чтобы наши избиратели не строили по нашему поводу никаких иллюзий.

5) Два слова по поводу создания нормальных условий жизни и работы самих депутатов. По этому поводу есть и будут высказываться различные, а иногда и диаметрально противоположные точки зрения. Есть такая, например. Пусть работают много и хорошо, а живут как Бог на душу положит: без семьи, без детей, а если и с ними, то в одном гостиничном номере и на одну нынешнюю депутатскую зарплату. Есть и другая, прямо противоположная, со ссылкой на 15 млн. довольствия в рублях в месяц депутатов Российской государственной думы. Я полагаю, что истины здесь на этих полюсах нет. С моей точки зрения, она где-то посредине. Депутаты не должны ни нищенствовать, ни роскошествовать. Но я уверен, что все понимают или должны понимать, что без необходимого минимума затрат рассчитывать на результат по меньшей мере несерьезно.

Да, я считаю что депутатам должны быть созданы такие условия жизни и труда, чтобы с них можно было и спрашивать по всей строгости.

Отсюда во весь рост поднимается проблема ответственности нынешнего депутатского корпуса перед своими избирателями, оказавшими нам высокое доверие и, в целом, перед народом Украины, возлагающим на нас свои последние надежды. С моей точки зрения, она, эта ответственность, должна быть не только морально-этической, но и юридико-политической.

Поэтому считаю, что нам необходимо, не откладывая в долгий ящик, принять Закон «Об отзыве депутата» не для того, чтобы за его казуистикой спрятаться, как за железным занавесом от своих избирателей, а для того, чтобы наши избиратели имели реальную возможность держать нас под своим демократическим контролем и влиянием. И, во-вторых, глубоко убежден, что нам нужен еще и Закон «Об ответственности депутатов и высших должностных лиц за принимаемые решения и их последствия», в котором объем их прав не уступал бы объему их обязанностей и мере ответственности.

Если он будет принят и начнет действовать, то мы таким образом создадим прецедент не только для себя, но и для будущих парламентариев. И тогда не какой-то дядя, по которому очень многие тоскуют, будет гарантировать защиту нашим избирателям и гражданам от идиотизма организации, а наоборот закон и организация дела будут защищать людей от идиотизма отдельных личностей.

Вы понимаете, что на всех вопросах и концептуальных и организационно-практических, остановиться за столь непродолжительное время невозможно. Отсюда фрагментарность, конспективность моего выступления. Более того, я твердо убежден, что не только и не столько взгляды и подходы Председателя Верховного Совета, кто бы им ни был избран, должны быть положены в основу программы законодательной и контрольной деятельности Верховного Совета.

Такая программа должна быть составлена профессионально и профессионалами, исходя из практических потребностей нашего развития. Она должна учитывать как наш собственный, так и мировой цивилизационный опыт. Она должна стать интегральным документом, учитывающим в обязательном порядке предложения народных депутатов Украины, наши с вами предложения. Ибо нам с вами эти законы принимать, нам и проводить их в жизнь, нам с вами контролировать их выполнение и корректировать, если в том будет необходимость в соответствии с потребностями жизни.

Подходя, наконец, к завершению своего выступления, я хотел бы сказать следующее.

Да, положение Украины действительно тяжелое, но не безнадежное.

Да, нам с вами предстоит тяжкий труд по решению накопившихся проблем и усиливающихся, углубляющихся противоречий. И того и другого много, даже слишком много. И вряд ли нам, депутатам нынешнего созыва, удастся все их успешно решить. Но мы дожны помнить: дорогу осилит только идущий. Поэтому дай нам Бог силы сделать то, что мы можем. Дай нам Бог мужество отказаться от того, что мы не можем. И дай нам Бог разум отличить одно от другого.

Заканчивая свое выступление, я хочу выразить уверенность в том, что, во-первых, у нас с вами хватит сил, мужества и разума для того, чтобы успешно двигаться по тернистому пути создания на земле Украины процветающего общества и сильного, уважаемого во всем мире, суверенного государства. По-друге, дуже хотілося б, щоб і нас з вами, перефразовуючи нашого геніального Кобзаря, у сім'ї великій, сім'ї вольній, новій, не забули пом'янути незлим, тихим словом.

НА ПЕРШІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ 17 ТРАВНЯ 1994 РОКУ

Виступ кандидата на посаду Голови Верховної Ради України В.А.МАСОЛА

Шановні народні депутати! Передусім хочу висловити подяку народним депутатам, які висунули мою кандидатуру на посаду Голови Верховної Ради.

Пропозиція для мене, я б сказав, трошки несподівана. Тому я прошу поставитися з розумінням до того, що я зупинюсь тільки на деяких моментах, що відображають моє бачення організації роботи Верховної Ради.

Мабуть, як і інші народні депутати, я все ще перебуваю під глибоким враженням від передвиборчої зустрічі з виборцями, від гострих запитань, на які дуже важко було відповідати.

Думаю, багато депутатів погодяться з тим, що на місцях по-іншому розглядають ситуацію у країні і ті проблеми, що стоять перед нами, ніж те, що подається деякими лідерами. Трудящих мало хвилюють політичні ігри у верхах; їх просто обурює те, що в той час, коли продовжується розвал економіки, паралізована фінансова система, коли держава неспроможна розрахуватися з господарствами за закуплену продукцію, а трудівники підприємств, колгоспів, наукових інститутів, освіти, інших установ бюджетної сфери протягом кількох місяців не одержують заробітної плати, а пенсіонери — пенсій, дехто з керівників держави знову штучно загострює політичну ситуацію. Без кінця говорять про владу, про нові функції тощо, а не про те, щоб швидше вийти з глибокої кризи в економіці, і ще менше докладають зусиль до цього.

Люди запитують: як могло статися, що виробництво в країні скоротилося наполовину, а переважна більшість народу стала жити в десятки разів гірше, ніж 3—4 роки тому? Куди дівається національне багатство? Чому стало можливим безпрецедентне пограбування країни? Кому було потрібно зруйнувати десятиліттями налагоджені плідні для України зв'язки з іншими республіками, тепер державами? Кого за це покарали? Якими високими міркуваннями можна виправити втрачання можливого сьогодні для нас російського ринку, ринку СНД і, я б сказав, східних країн?

Скрізь відзначалося, що у нас є Конституція, нею визначені структури влади, її повноваження. Чому ці структури не реалізують всі повноваження, не забезпечують виконання покладених на них функцій і обов'язків. Схвалено сім президентських та урядових програм виходу з кризи. Жодна з них не виконується. Справи йдуть все гірше, і нікого за це не спитали.

Тепер знову замість того, щоб примусити їх виконувати свої обов'язки, займатися передусім економікою, соціальною сферою, структурною перебудовою промисловості, здійснювати інші назрілі перетворення, нас втягують у новий виток політичного протистояння.

Про це прямо і гостро говорять трудящі на місцях. Чи можемо ми не зважати на те, що багато трудящих дають негативну оцінку Верховній Раді минулого скликання, іншим гілкам державної влади?

Люди запитують: хіба керівництво Верховної Ради не розуміло, до чого призведе мовчазна згода з такими діями виконавчої влади, як лібералізація цін, введення купонів, вихід з рубльової зони, розщеплення виконавчої влади, так звана декретизація країни і інші непродумані рішення, гіркі наслідки яких нам доводиться пожинати? Все це, вважаю, ми повинні врахувати в подальшій роботі Верховної Ради.

На мій погляд, Верховна Рада повинна, перш за все, перебудувати свою роботу. Я вважаю, що розпорядок денний сесії повинен готуватися за три-чотири тижні, і ті питання, які мають на ньому розглядатись, теж. Всі матеріали сесії повинні розсилатися всім народним депутатам. Вони мають їх вивчити, підготувати свої пропозиції і свої виступи на сесії. А головна законотворча робота повинна бути в наших комітетах і комісіях, які будуть створені Верховною Радою. Якщо ми будемо тільки тут виконувати свою основну роботу, я хочу вам сказати, ми це вже бачимо і сьогодні, ніякого у нас поліпшення ситуації в цілому в державі не буде.

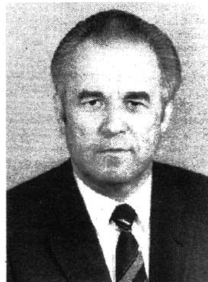
Я хочу сказати, що у всьому світі економіка перебуває в тісній залежності від політики. А політика поважають, якщо він робить життя народу кращим. І народ підтримує таку політику. В усьому світі існує правило: якщо життя народу погіршується, то політики йдуть у відставку, складають свої повноваження. Тому хотів би сказати, що соціальний захист населення я сьогодні бачу через збільшення обсягів виробництва, а не через збільшення податків, не через штучне утворення так званого бездефіцитного бюджету. Коли за три місяці падає виробництво на 40 відсотків, то, пробачте мені, про яку інфляцію йде мова? Я хотів би запитати, чому ж тоді наш Національний банк не зменшив процентні ставки за кредити, якщо інфляція 5 відсотків у березні місяці?

Далі. Я вважаю, що Верховна Рада повинна зосередити свої зусилля, насамперед, на створенні правової бази для переходу до ринкових відносин, яка б стимулювала нарощування виробництва потрібної народу продукції і створення сучасної соціальної інфраструктури, заохочувала розвиток вітчизняного виробництва. І мені хотілося б бачити на полицях наших магазинів українські товари. А це означає, що промисловість працює, виробляє продукцію, люди працюють, отримують зароблену заробітну плату.

Тому, якщо ми будемо бачити на полицях наших магазинів наші українські товари, то це я буду вважати вже за стабілізацію ситуації в економіці.

Треба перекрити канали для пограбування країни, так званої діяльності ділків лихварського капіталу, надійно забезпечувати систему соціальних гарантій для громадян. У найкоротші строки ми зобов'язані дати народу надію на поліпшення його становища. Потрібно внести необхідні корективи у законодавчі акти, перш за все — що стосується заохочення виробництва в ринкових умовах.

Саме цьому слід підпорядкувати діяльність парламентських комітетів і комісій, зосередити там законотворчу роботу. Час відмовитися нам від мітингування на пленарних засіданнях, зробити їх по-



справжньому діловими і результативними. Удосконалюючи систему парламентського контролю за діяльністю виконавчої влади, потрібно категорично відмовитися від дріб'язкової опіки, смикання урядових структур, надати уряду можливість працювати не оглядаючись, спокійно й впевнено.

Звичайно, центральною місією в діяльності нашої Верховної Ради має бути доопрацювання і прийняття нової Конституції України.

Звичайно, Верховна Рада повинна непохитно стояти на стороні закону. Справ у нас багато, закони не відпрацьовані. Але я хочу вам сказати: не треба сьогодні ставити питання про відміну законів, треба їх доопрацьовувати, і це, на мій погляд, — наше головне завдання.

Справ у нас багато, склад депутатського корпусу дає підстави висловити впевненість у тому, що при чіткій і дружній, злагодженій роботі наша Верховна Рада спроможна виконати своє високе покликання — внести вагомий внесок у створення справді демократичної, правової Української держави, створити умови для відвернення національної катастрофи і для швидкого виходу із кризи. І кожний з нас має сприяти цьому, незалежно від того, чи оберуть кого з нас на ту чи іншу посаду. Але сьогодні я утримуюсь дати згоду на висунення моєї кандидатури на посаду Голови Верховної Ради.

Дякую вам за увагу.

МОНУМЕНТИ



«На цьому місці буде споруджено пам'ятник видатному воєначальникові маршалу Жукову» — пам'ятний знак з таким написом встановлено в одному з нових житлових районів Харкова. Понад півстоліття тому, відразу після знаменної Курсько-Орловської битви, розпочався скоординований представником Ставки радянського Верховного командування Г.К.Жуковим наступ Воронезького та Степового фронтів за визволення Харкова, іншик міст і сіл України.

На відкритті пам'ятного знака була присутня донька полководця.

***

Є на Черкащині, поблизу Корсуня-Шевченківського, велике красиве село з не менш красивою назвою — Квітки. У ці травневі дні воно й справді квітує білосніжним розливом садів і синьоокими кетягами бузку. Але, як розповідають легенди, ім'я своє село отримало не від цього квіту. Ще за сивої давнини був у війську Богдана Хмельницького хоробрий козак на прізвище Квітка. Особливо уславився він героїчними подвигами у відомій битві 1648 року під Корсунем. Тоді був поранений, та так, що вже більше не міг володіти шаблюкою. Ото ж і оселився разом з такими, як сам, понівеченими бойовими побратимами, у розлогій долині річки Листвин, щоб ростити хліб на землі, политій власною кров'ю.

Так постало козацьке село Квітки. А нова слава про нього рознеслася півстоліття тому під час Корсунь- Шевченківської битви з німецько-фашистськими загарбниками. Саме тут, на околиці села, пролягала лінія оточення військами 1-го і 2-го Українських фронтів великого угруповання гітлерівців. Фашисти вирішили тоді прорватися через Квітки з котла і втекти на захід. Вони повели шалений наступ на підрозділи 180-ї стрілецької дивізії, які тут тримали оборону. Люди бачили, як у двобої падали наші солдати. Тоді їм на допомогу прийшли квітківці. Близько 500 чоловіків- добровольців узяли зброю і стали в окопи. П'ять днів і ночей вони стримували фашистську навалу, доки не підійшло свіже радянське підкріплення й не розбило ворога.

Цими днями у Квітках відкрито Монумент пам'яті односельців, котрі поклали життя у битвах за рідне село і за матір-Україну. Його споруджено з ініціативи депутатів сільради, очолюваної Євгеном Плахою, з допомогою місцевого колгоспу, інших трудових колективів. На Стіні пам'яті викарбувано імена майже 400 квітківців, полеглих за рідне село, за волю України.

***

Майже в центрі Донецька, на пагорбі, стоїть Монумент пам'яті жертвам фашизму. Тут палав «Вічний вогонь», у святкові дні сюди приходили ветерани й молодь — уклонитися полеглим, покласти вінки і квіти на їхні могили. Нині це святе місце, на жаль, має вигляд жалюгідний. Навіть у День Перемоги не полум'янів вогонь. Та й сам пам'ятник, здається, ось-ось упаде прокляттям на голови нащадків.

— Не вистачає коштів на монументи, — бідкається місцева влада.

Дожилися!

(За повідомленнями наших власних кореспондентів)

ЗАЯВА ПРЕС-СЛУЖБИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ І КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Останні події в Криму, заяви та практичні кроки офіційних посадових осіб Республіки Крим викликають занепокоєння в Україні та в міжнародних колах можливістю різкого загострення соціально-політичної обстановки на півострові, утворення в центрі Європи вогнища небезпеки та нестабільності.

Нове керівництво автономії перейшло від проголошення намірів до конкретних дій, спрямованих на зміну правового статусу автономної Республіки Крим як складової частини України.

Зокрема, як стало відомо, на черговому засіданні Верховної Ради Криму заплановано розглянути питання про повернення до окремих положень Конституції Республіки Крим в редакції від 6 травня 1992 року, які суперечили Конституції України і були змінені самою ж Верховною Радою Криму у вересні 1992 року. Тим самим робиться спроба ревізувати чинну Конституцію Республіки Крим, створити підгрунтя для виходу Криму з України, що було б грубим порушенням територіальної цілісності України.

Викликають тривогу спроби керівництва Республіки Крим в законодавчому порядку запровадити власне громадянство, утворити власні збройні формування, змінити статус міста Севастополя.

Все це суперечить Конституції і законам України, загальновизнаним принципам міжнародного права.

Амбіційні намагання окремих кримських політиків ідуть всупереч добрій волі України сприяти всебічному соціальному, економічному і культурному розвитку Криму. Саме Верховна Рада України надала Кримській області статус автономної республіки в складі України, прийняла Закон України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим». Президент України прийняв Указ «Про режим відкритої економіки на території Республіки Крим». Кабінет Міністрів України врегулював із Урядом Республіки Крим питання власності, формування бюджету, здійснив ряд заходів щодо стабілізації економіки Республіки Крим.

Україна реально здійснює політику відновлення історичної справедливості щодо депортованих народів, сприяє поверненню кримськотатарського народу на свою історичну батьківщину.

Проте замість того, щоб сповна використати наявні можливості для виведення економіки Республіки Крим з кризового стану, останнім часом певні політичні кола автономної республіки взяли інший курс. Іде відверта спекуляція на економічних труднощах, що їх, як і інші країни СНД, нині переживає Україна. Хоча навіть у цих складних умовах Україна знаходить можливості значною мірою покривати дефіцит фінансових та матеріальних ресурсів Криму. Всупереч цим об'єктивним реаліям серед населення Криму постійно підігріваються антиукраїнські, антидержавні настрої.

Факти свідчать про те, що небезпечні процеси в Республіці Крим мають не лише внутрішньокримське походження, а й значною мірою стимулюються окремими політичними силами Росії, дії яких останнім часом набувають ознак відвертого втручання у внутрішні справи України.

Відповідно до Конституції і діючого законодавства України Республіка Крим є автономною складовою частиною України, яка має широкі права в сфері економіки, використання природних багатств, екології, культури, організації суспільного життя. Республіка Крим як автономна складова частина України не є носієм державного суверенітету і не може вступати у політичні відносини з іноземними державами.

Дія Конституції України поширюється на всю територію України, включаючи Крим. Територія України є єдиною, неподільною, недоторканною і цілісною. Республіка Крим не може мати свого власного, відокремленого від України, громадянства. Громадяни Республіки Крим є громадянами України. Автономія не може мати власних Збройних Сил.

Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України уповноважена заявити, що з боку Президента України та Верховної Ради України буде вжито всіх необхідних заходів щодо стабілізації політичної ситуації в Криму, забезпечення територіальної цілісності України. Президентом України буде забезпечене безумовне дотримання Конституції і законів України на всій території держави, включаючи Крим як складову частину України.

Прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України звертає увагу на те, що деякі політичні та громадські діячі Росії порушують правила і норми поведінки на території іншої держави. У зв'язку з цим в подальшому будь-які спроби втручання у внутрішні справи України будуть рішуче припинятися відповідно до чинного законодавства України.

Інформація про випуск акцій акціонерного товариства «Наталя»

Рішення про створення відкритого акціонерного товариства «Наталя» (надалі — Товариство) прийняте засновниками 18 листопада 1993 року.

Основним завданням Товариства є ефективне управління залученими та власними коштами і реалізація на основі отриманого прибутку економічних та соціальних інтересів акціонерів і працівників Товариства.

Юридична адреса Товариства: м.Київ, пр.40-річчя Жовтня, 17-б.

Загальними зборами акціонерів (протокол № 3 від 28.04.94 року) прийнято рішення про додатковий випуск акцій Товариства. На момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій статутний фонд Товариства становить 3 100 051 000 (три мільярди сто мільйонів п'ятдесят одна тисяча) крб. Додатковий випуск акцій складається із 2 899 949 простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 (тисяча) крб. на загальну суму 2 899 949 000 (два мільярди вісімсот дев'яносто дев'ять мільйонів дев'ятсот сорок дев'ять тисяч) крб.

Акції різних випусків рівні в правах, відрізняються між собою серією. Виплата дивідендів за акціями проводиться один раз на рік.

Термін передплати: 19 травня — 2 червня 1994 р.

Місце передплати: 252023, м.Київ, Спортивна площа,1.

1 марта 1994 года Арбитражный суд Харьковской области (310000, г.Харьков, ул.Сумская, 64) возбудил дело № III/6—61 о признании банкротом фирмы «Агротек К°» (юридический адрес: с.Екатериновка Сахновщинского района Харьковской области, р/счет 000609717 в Сахновщинском отделении АК АПБ «Украина», МФО 36351276).

Вибори-94

Права регіону: не декларовані, а реальні

Роздумами з цієї проблеми ділиться голова Одеської обласної Ради, народний депутат України Руслан БОДЕЛАН

— Передусім регіони мають брати безпосередню й повноправну участь у формуванні таких місцевих бюджетів, які забезпечували б всі нагальні потреби територій. Це — обов'язкова умова. Бо дотепер тут стільки диктату й зловживань, стільки порушень чинного законодавства з боку центральних структур, що області, міста, райони раз по раз опиняються у вкрай складному становищі. Ось і остання сесія змушена була прийняти звернення до Президента, Голови Верховної Ради та уряду України, запропонувавши їм вжити негайних заходів, щоб оздоровити фінансову ситуацію в області, яку депутати визнали за критичну. Бо всі доходи місцевих бюджетів у незаперечному порядку банки списують в рахунок погашення заборгованості перед держбюджетом. А останній формують за нормативами, які аж ніяк не враховують потреб територій, по суті, ставлять їх за межу злиднів. Ось і виходить, що заборгованість деяких сільських і районних бюджетів перевищує заплановані річні обсяги доходів. Окрім того, державні структури змушують місцеві органи фінансувати ряд невластивих їм витрат, а потім не відшкодовують збитків. У той же час з держбюджету не фінансують витрати на утримання закладів загальнодержавної власності. А останні не розраховуються з енергозабезпечувальними підприємствами — заборгованість держбюджету цим підприємствам уже перевищила по області 500 мільярдів карбованців. Почастішали затримки з видачею зарплати працівникам бюджетних організацій, немає коштів на харчування хворих у лікарнях, з'явилося чимало інших бід.

Ось вам усі «принадності» надмірної централізації. Отож облрада, вкрай стривожена таким становищем, запропонувала владним структурам країни, окрім вжиття ряду оперативних заходів, залишати в розпорядженні місцевих бюджетів усі надходження податку на прибуток з громадян і доходи від приватизації об'єктів комунальної власності, а також не менш як 30 відсотків доходів від приватизації об'єктів загальнодержавної власності. Сподіваємося, що новий парламент піде назустріч територіям у зміцненні їх фінансового стану.

Ширші, вважаю, мають бути права регіонів у квотуванні, ліцензуванні продукції, яку вивозять з територій, а також у завезенні її з сусідніх країн. Ось вам конкретний приклад. Віддавна склалося так, що з сусідньої Молдови на Одещину завозили чимало овочів, фруктів, ягід для перероблення на тутешніх підприємствах. Частина готової продукції залишалася нам, області й Україні, частину повертали постачальникам сировини для задоволення їхніх потреб. І всі були задоволені. А тепер на шляху отих взаємовигідних зв'язків постали нездоланні перешкоди — і все припинилося. Ні, ми зовсім не проти, щоб у нашій державі діяли прикордонні й митні правила, але ж вони мали б враховувати специфіку зв'язків, доцільність заборон чи надто високих митних зборів. А то що виходить? Україна недоодержує значну кількість консервованої продукції, ми змушені скорочувати виробництво або й зовсім закривати переробні підприємства, звільняючи людей. Всього цього можна було б уникнути, якби регіони мали змогу регулювати такі контакти.

Одне слово, якщо ми хочемо створити дійову структуру управління на території держави, то нова Верховна Рада має без зволікань прийняти відповідний закон, який чітко визначав би повноваження Рад усіх рівнів і надавав реальних прав регіонам.

— Ви особисто як народний депутат України готові внести з приводу цього якісь конкретні пропозиції?

— Їх, власне, вже напрацьовували і раніше, вносили ще до «старого» парламенту. Нині спеціальна робоча група нашої обласної Ради продовжує таку роботу, щоб народні депутати від Одещини могли найближчим часом внести на розгляд Верховної Ради відповідний проект закону.

— Він, зрозуміло, однаковою мірою стосуватиметься усіх регіонів України. Проте Одещина має свою специфіку, облрада ставила перед владними структурами країни ряд суто власних проблем. Маю на увазі, зокрема, пропозиції щодо проведення в області економіко-правового експерименту, створення вільних економічних зон. Чи є тут якісь реальні результати?

— Президія Верховної Ради розглянула наші пропозиції щодо проведення експерименту, який надавав би регіонові додаткових економічних прав, і в принципі схвалила їх. Їх передано до Кабінету міністрів, щоб і він висловив свою точку зору. За цей час вже прийнято законодавчі акти, які врахували деякі з тих наших пропозицій. Можливо, що нові парламент, уряд своїми рішеннями щодо прав регіонів узагалі знімуть з порядку денного питання про проведення експерименту. А якщо ні, то, сподіваємося, задоволення наших вимог щодо однієї області — Одеської — дасть змогу в майбутньому пересвідчитися в результативності пропонованого нами та поширити його дію на інші регіони.

Тепер про вільну економічну зону. Декотрі вважають, що тут надто багато розмов, а мало діла. На першому етапі справді далася взнаки певна неузгодженість. Окремі керівники-ентузіасти «хворіли» на гігантоманію — воліли мати за ВЕЗ всю Одесу, а на додаток ще й прилеглі території. І тільки після того, як Кабінет міністрів створив спеціальний комітет з розроблляння Одеської ВЕЗ (мені доручили його очолити), коли той комітет почав діяти — все увійшло в реальне річище. Залучивши відомих спеціалістів із-за кордону, завершуємо розробляння проекту закону про ВЕЗ, який, маємо певність, уряд винесе на розгляд Верховної Ради. В його основі — створення п'яти локальних зон на порівняно невеликих територіях: в Одеському, Іллічівському, Південному та Ізмаїльському портах, а також на 200-гектарній площі під Одесою, де мислимо створення промислової зони. Така концепція вже дістала підтримку в уряді. Прихильно поставився до неї Європейський банк реконструкції і розвитку, який вирішив надати допомогу в інвестуванні деяких проектів ВЕЗ. Після прийняття закону ми зуміємо, думаю, залучити до створення вільних економічних зон не тільки вітчизняних, а й зарубіжних інвесторів. Треба лише, знову ж таки, щоб обласна Рада мала на це відповідні повноваження.

— А що — вона збирається управляти ВЕЗ?

— Безпосередньо — ні. Але ми пропонуємо створити при облраді координаційну раду, яка, будучи в подвійному підпорядкуванні — нашій облраді народних депутатів та Кабінетові міністрів (відповідно до повноважень кожного з цих органів), сприяла б становленню ВЕЗ, допомагала їм у налагодженні зв'язків з інвесторами й поміж себе, була, нарешті, сполучною ланкою між органами місцевої влади й адміністраціями вільних економічних зон. Така структура, можливо, діятиме лиш на першому етапі, потім її замінить інша, доцільніша.

Моє тверде переконання, отже, таке: зберігаючи і зміцнюючи найважливіші елементи централізації, водночас створювати якнайсприятливіші умови для розвитку територій через надання їм додаткових прав і повноважень. Діючи отак у дві, так би мовити, руки, швидше здолаємо, певен, ті кризові явища, що нас сьогодні обсіли.

Інтерв'ю взяв Георгій ВОРОТНЮК.

Баскетбол

Перший фіналіст — «Будівельник-Анаконда»

Зараз для прихильників баскетболу нашої країни — найсолодша пора: триває турнір за системою «плей-оф». Один фіналіст уже визначився. Київський клуб «Будівельник-Анаконда», який очолюють Віктор Гуревич та Олександр Шальнєв, добився цього права. Столичні баскетболісти лідирували протягом усього регулярного чемпіонату. І тепер, коли почалися ігри з вибуванням, підтвердили свій клас.

У півфіналі кияни мірялися силами з донецьким клубом «Шахтар-АСКО». У Києві господарі виграли — 99:92. Потім «баскетбольний експрес» вирушив до шахтарського краю. І там столичні спортсмени були на висоті: 103:80 і 91:78. У завершальному матчі результативністю відзначилися: у донеччан Олексій Янгічер — 21 очко, а в гостей — по 16 очок на рахунку Віталія Потапенка та Олександра Окунського.

Хто ж буде суперником «Будівельника-Анаконди»? Це вирішиться в Одесі. Але про все по порядку. Свій перший матч «БІПА-Мода» і «Київ-Баскет» провели у місті на березі Чорного моря. В основний час нічия — 86:86, а в додатковій п'ятихвилинці господарі були удачливішими — 101:88.

У Києві, на майданчику спорткомплексу Українського педагогічного університету, правив бал Андрій Підковиров і його команда. До речі, в першій зустрічі, яку кияни виграли 94:81, головний граючий тренер приніс колективу 31 (!) очко. А цей матч складався для «Київ-Баскет» не так уже й просто. Весь час перед вели одесити, навіть на 9 очок відірвалися. Але ендшпіль був за київським клубом.

Наступного дня практично весь ігровий час активнішими були господарі. Результативно зіграли: Олег Рубан — 20 очок, Ігор Ватажок— 19, Володимир Шевченко — 17. В одеситів найвлучнішим був Вадим Пудзерей — 19 очок. Був момент, коли кияни випереджали суперників на 22 очка. В підсумку — їхня друга перемога поспіль: 98:83. А рахунок серії — 2:1 на користь «Київ-Баскета».

Тепер претенденти переїдуть до Одеси. Якщо 20 травня знову виграють кияни, то вони вийдуть до фіналу. В іншому разі доведеться провести ще один поєдинок наступного дня.

Строки фінальних зустрічей: 27, 29, 30 травня, 2 і 3 червня. Швидше за все ці поєдинки гратимуться в Республіканському палаці спорту. В усякому разі про це мріють численні прихильники баскетболу.

Новини футболу

Знову в центрі уваги постать Михайла Фоменка, який у першому колі працював з київським «Динамо». Подейкують, що Михайла Івановича запрошено очолити рівненський «Верес». До останнього часу головним тренером у цьому колективі був Михайло Дунець.

Першість країни. Перехідна ліга. 26 тур. «Медик» — «Торпедо» — 0:1, «Промінь-АПК» — «Віктор» — 0:2, «Хутровик» — «Сурож» — 2:1, «Авангард» — «Фрунзенець» — 2:0, «Сілур» — «Нива» — 2:2, «Оскол» — «Гарт» — 1:0, «Фетровик» —ЦСК ЗСУ — 0:0, «Бескид» — ФК «Львів» — 1:2.

Як відомо, 25 травня в Києві, на Республіканському стадіоні, пройде товариський матч національних збірних України та Білорусі (початок о 19.00). Головний тренер української команди повідомив нашу редакцію, що в складі його команди обов'язково виступатиме кілька легіонерів і, зокрема, Геннадій Литовченко, який нині грає в Австрії.

А перед матчем відбудеться прес-конференція, на якій представлять генерального спонсора збірної України — фірму «Нордекс».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

◆ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 325044

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311092.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».